

Rapport

Diarienummer
NV2019-023

Årsredovisning för år 2018

”Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus”

Norrvatten

2019-04-09

Innehållsförteckning

1. VD har ordet	4
2. Året i sammandrag	5
2.1. Rekordhög förbrukning	5
2.2. Maxproduktionen nådd	5
2.3. Vädjan till allmänheten	5
2.4. Ökad kapacitet	6
2.5. Försök att stärka reservvattenförsörjning	6
2.6. Vilken reningsteknik är bäst?	7
2.7. Utökad låneram	7
2.8. Regional vattenförsörjningsplan	7
2.9. Ledningsprojekt på Väsby golf	8
2.10. Traditionsenlig törstsläckare	8
2.11. Pumpar på plats	9
2.12. Bättre planerade projekt	9
2.13. Ny förbundsordning	9
2.14. Modernt laboratorium	9
3. Miljöredovisning	10
4. Förvaltningsberättelse	11
4.1. Ägarförhållanden och organisation	11
4.2. Viktiga händelser under året samt måluppfyllelse	13
<i>Dricksvatten av högsta kvalitet</i>	16
<i>Hög leveranssäkerhet</i>	16
<i>Starkt varumärke</i>	16
<i>Optimerad energiförbrukning</i>	17
<i>Nöjda medarbetare</i>	17
4.2.1. Intäkter	18
4.2.2. Driftkostnader och övriga kostnader	19
4.2.3. Personal	20
4.2.4. Kapitalkostnader	21
4.3. Investeringar	21
4.3.1. H38 Upplands Bro - Sigtuna	21

4.3.2. H54 Rotebroleden 1-5	22
4.3.3. H56 Upplands Väsby Golfbana	22
4.3.4. Lutanläggning, Görvål	22
4.3.5. Inklädning blandningsrännan, Görvål	22
4.3.6. Hållbar kapacitet, Görvål	22
4.3.7. Utredning Norrvattens framtida dricksvattenproduktion, Görvål	23
4.3.8. Ventilation i berget, Görvål	23
4.3.9. Ombyggnad Snabbfilterpulpeter	23
4.4. Balanskravsresultat	23
4.5. Styrelsens förslag till beslut	24

1. VD har ordet

Vi kan inte chansa

Vattenförbrukningen under värmeböljan 2018 slog alla tidigare rekord. Under maj var förbrukningen 21 % högre än normalt. Det gav oss ett mycket ansträngt produktionsläge som inte gav utrymme för störningar eller läckor. Frågan om hur vi kan förbereda oss för framtida värmeböljor har hög prioritet. Befolkningstillväxten innebär att vi också står inför ett läge där vi behöver planera för en ökad vattenförbrukning.

Flera har frågat varför vi inte är bättre förberedda på värmeböljor. Det är en befogad fråga och jag har själv funderat mycket över hur vi har hamnat i en situation där vattenverket går på maxproduktion och marginaler saknas. En viktig förklaring är att vi under en lång period, nära 50 år, har haft en relativt konstant vattenförbrukning. Sedan 1970-talet har antalet invånare i Norrvattens medlemskommuner fördubblats, medan den totala vattenförbrukningen legat still. Norrvatten har inte behövt tillverka mer dricksvatten utan de investeringar som gjordes på 1940- och 1960-talen har räckt till.

Nu är läget annorlunda. Trenden de senaste åren är att vattenförbrukningen per år stiger. Under 2018 uppdaterade vi vår prognos för vattenförbrukningen fram till år 2050 och gjorde en avstämning med våra 14 medlemskommuner. Prognosen visar att vi behöver planera för en ökad förbrukning oavsett om det blir fler värmeböljor. Allt pekar på att antalet invånare kommer fortsätta att växa. När det gäller vattenförbrukningen per hushåll räknar vi med att den kommer fortsätta minska, men inte i samma takt som tidigare.

Kommer det att bli fler värmeböljor som 2018? Jag vet inte, men det är sannolikt. Det är numera vida känt, och i stort sett accepterat, att den globala uppvärmningen kommer att leda till ett varmare klimat. Vi kan i alla fall inte chansa utan måste förbereda oss för det.

Klimatförändringar i kombination med ålderstigna vatten- och avloppssystem, med bristande kapacitet, i en starkt växande region är en utmaning för både Norrvatten och medlemskommunerna. Norrvatten måste se till att det finns tillräckligt med vatten för invånare, verksamheter och samhällsviktiga funktioner. Därför arbetar vi nu intensivt inom flera områden. Vi genomför åtgärder för att höja kapaciteten på Görvålverket. Möjligheten att producera mer dricksvatten inom nuvarande anläggning är begränsad och därför utreds alternativ för ytterligare kapacitet och rening. I flera avseenden har vi ett bra utgångsläge. När befolkningen växer kan kostnaderna fördelas på allt fler och vi kan lätt nå stordriftsfördelar. Vi har dessutom tillgång till Mälaren och behöver inte oroa oss för brist på råvatten.

Tillsammans med våra medlemskommuner behöver vi även arbeta för en hållbar vattenanvändning. Vi måste använda dricksvattnet smartare, framförallt under värmeböljor. På sikt behövs nya avgiftsmodeller inom vattentjänsterna för att styra mot en hållbar vattenanvändning. Norrvatten behöver en avgiftsmodell som kan säkerställa kostnadstäckning för våra fasta kostnader, men ändå kan styra mot en hållbar användning av dricksvattnet.

Norrvatten är en viktig kugge i människors vardag och medlemskommunernas verksamheter. Den regionala vattenförsörjningsplanen, som fastställdes regionalt i december 2018, pekar

på att varje beslut om nya bostäder och verksamheter indirekt även innebär ett godkännande av att genomföra nödvändiga åtgärder för att säkra infrastrukturen för dricksvatten. Genom att genomföra den regionala vattenförsörjningsplanen kan vi minska flera av de sårbarheter som finns i dagens och framtidens dricksvattenförsörjning i Stockholms län. Det är Norrvattens viktigaste uppgift.

2. Året i sammandrag

2.1. Rekordhög förbrukning

Försommaren 2018 blev en utmanande tid för Norrvatten. Värmeböljan och torkan gav en rekordhög förbrukning, allra högst var den från mitten av maj fram till midsommar. Trots att värmen höll i sig även efter midsommar minskade förbrukningen något eftersom ett stort antal människor åkte iväg på semester.

Det finns olika sätt att redovisa hur hög förbrukningen var. Ett sätt är att titta på medelförbrukningen per dygn. Under tremånadersperioden maj–juli 2018 var den cirka 158 000 m³/dygn. Det är 13,5 procent högre än motsvarande period föregående år, då förbrukningen var 139 000 m³/dygn (som dock var lägre än ”normalt”). Under den mest extrema perioden i maj fanns det enskilda dygn då förbrukningen uppgick till drygt 190 000 m³/dygn.

Det finns en direkt koppling mellan dygnstemperatur och vattenförbrukning. Ju varmare väder, desto högre förbrukning. Att det dricks mer vatten när det är varmt har marginell påverkan, det handlar snarare om bevattning av gräsmattor och fyllda pooler.

2.2. Maxproduktionen nådd

Vid den extremt höga vattenförbrukning, som under försommaren 2018, låg Norrvattens produktion nära maxkapacitet under flera veckor. Under sådana omständigheter saknas marginaler för försämrad råvattenkvalitet, som till exempel kan orsakas av algblomning eller en stor läcka på ledningsnätet.

Reserverna utgörs av samarbete med Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) som kan stötta vattenproduktionen i svåra lägen. Norrvatten har även ett antal grundvattenverk efter Stockholmsåsen som fungerar som reservvattenverk, men uttaget därifrån begränsas av vattendomar.

Även SVOA hade under sommaren 2018 ett ansträngt produktionsläge, varför möjligheter till stödleverans begränsades och Norrvatten fick i högre utsträckning lita till produktionen från de egna grundvattenverken.

2.3. Vädjan till allmänheten

Det ansträngda produktionsläget gjorde att Norrvatten för första gången någonsin gick ut med en vädjan till allmänheten att undvika onödig vattenförbrukning, till exempel att låta bli att vattna gräsmattor, tvätta bilar och fylla pooler. Vädjan gjordes tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall, som var i samma situation.

Varken Norrvatten eller Stockholm Vatten såg någon effekt av vädjan. Förbrukningen låg kvar på samma höga nivå trots stor hjälp från alla medlemskommuner att sprida budskapet.

2.4. Ökad kapacitet

Under senare år har ett flertal åtgärder vidtagits i linje med projektprogrammet ”hållbar kapacitet” som ska öka produktionskapaciteten på Görvälnverket med 10 procent innan 2021. Under 2018 har ett antal investeringar, inom ramen för befintligt vattenverk, genomförts. Denna kapacitetshöjning ger vissa marginaler men kan inte möta medlemskommunernas efterfrågan på dricksvatten på längre sikt.

Vattenförbrukningen ökar

Olika alternativ för att höja kapaciteten i fällningen, som är hjärtat i reningen, har undersökts. Beslut har fattats om att införa flotation som komplement till befintlig sedimentering.

2014 producerade Norrvatten 44,5 miljoner m³ dricksvatten och resultatet för 2018 är 53 miljoner m³. Det är en ökning med 19 procent på bara fyra år. Även om en ovanligt lång period med värme och lite nederbörd starkt bidrog till en ökad vattenanvändning 2018, så leder även den ökande inflyttningen till medlemskommunerna till att förbrukningen stadigt ökar. Sett över längre tid är detta ett trendbrott, eftersom en ökad inflyttning tidigare kompensades av en lägre vattenanvändning per person och gjorde att den totala förbrukningen var relativt konstant i 50 år. Senaste kapacitetsutbyggnaden på Görvälnverket gjordes under 60-talet, men nu är det dags igen.

Planering för 2050

Parallellt med åtgärder, för att höja kapaciteten i befintligt skick vattenverk, utreds därför alternativ för en långsiktig utökad kapacitet och rening med sikte på år 2050. Då beräknas Norrvatten producera dricksvatten till en miljon människor. Här finns fler tänkbara alternativ och ett underlag för inriktningsbeslut för Norrvattens framtida vattenproduktion ska tas fram under 2019. För att tillvarata den kompetens som finns tillgänglig har Norrvatten låtit fyra olika konsultbyråer genomföra idéstudier för anpassning av Görvälnverket till fler invånare och nya krav.

2.5. Försök att stärka reservvattenförsörjning

Norrvatten har fyra grundvattenverk på Stockholmsåsen. I dagsläget finns tydliga begränsningar av hur mycket vatten som kan tas ut från täkterna. Under året har därför försök genomförts med att på konstgjord väg fylla på tækten i Märsta. Det är ett sätt att säkerställa tillgången till reservvatten.

Försöket bestod av att Norrvatten med hjälp av ett sprinklersystem bevattnade en skogsbacke med ett flöde på 100 liter per sekund. Det vatten som inte togs upp av växter sjönk sakta genom marken och renades naturligt på vägen. Så småningom bildas grundvatten som kan pumpas ut på ledningsnätet via Norrvattens grundvattenverk.

Inom ramen för försöket användes vatten från Görvålnverket, men tanken är att i ett framtida scenario använda vatten från en närliggande sjö. När analyserna av data är klara kommer Norrvatten att få mer detaljerade svar på frågor kring infiltrationskapacitet, hur grundvattennivåerna påverkas, uppehållstider för det infiltrerade vattnet och vattenkvaliteten.

2.6. Vilken reningsteknik är bäst?

Utredningar om vilken reningsteknik som ger bästa skyddet mot framtida utmaningar pågår, bland annat genom två parallella pilotförsök, på Görvålnverket.

I det ena pilotförsöket testas en reningsteknik med ozon och aktivt kol som ska öka skyddet mot kemiska föroreningar av olika slag. Processkombinationen utgör även en effektiv barriär mot lukt och smak samt en mikrobiologisk barriär. Dessutom ökar borttagningen av naturligt organiskt material och drifttiden för aktivt kol.

Det andra försöket är inriktat på att öka skyddet mot mikrobiologiska föroreningar, det vill säga bakterier, virus och parasiter. Här testas ultramembranfiltrering som reningsteknik. Hittills har det skett med den förbehandling Norrvatten använder idag, alltså kemisk fällning och snabbfiltrering. Nu kommer även tester med suspenderat jonbyte som förbehandling till ultramembranfiltrering att genomföras. Testen kommer att pågå en bit in på nästa år och ligga till grund för Norrvattens beslut om framtida reningsteknik.

2.7. Utökad låneram

Kommunalförbundet Norrvattens uppdrag är att förse medlemskommunerna med dricksvatten. För att klara det uppdraget äger och förvaltar förbundet anläggningstillgångar som vattenverk, pumpstationer, ledningsnät och vattenreservoarer. Anläggningstillgångarna står för stora värden, men eftersom merparten av anläggningarna byggdes under 60- och 70-tal är de avskrivna. Dagens bokförda värde motsvarar endast, grovt uppskattat, en tiondel av nyanskaffningsvärdet av tillgångarna. Eftersom förbundet lyder under självkostnadsprincipen och avskrivningskostnaderna (bokfört värde) är för låga finns endast ett mindre utrymme för självfinansiering av investeringar. Detta innebär att lån behöver upptas för att finansiera nya anläggningar eller förnyelse av nuvarande anläggningar.

För att kunna finansiera kapacitetshöjande åtgärder och investeringar behöver Norrvatten få medlemskommunernas medgivande att utöka låneramen. Förbundet har därför haft möten med representanter från kommunledningarna kring investeringsbehov och finansiering. Låneramsärendet lades fram för beslut i Norrvattens styrelse i december och ärendet har sedan beslutats i förbundsfullmäktige under januari för att sedan tas vidare för beslut i varje medlemskommun våren 2019.

2.8. Regional vattenförsörjningsplan

En fungerande vattenförsörjning är en förutsättning för en växande region. Möjligheten till byggnation och utveckling i länets kommuner är beroende av en trygg tillgång till dricksvatten av god kvalitet. För att uppnå en långsiktig och hållbar vattenförsörjning behöver ansvariga aktörer enas om gemensamma mål och strategier för arbetet. Regional

samverkan är därför en förutsättning för att klara de utmaningar inom dricksvattenförsörjning som Stockholms län står inför.

Säker dricksvattenförsörjning är målet

En regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län har nu tagits fram och beslutades i slutet av året av Länsstyrelsen, Stockholms läns landsting och Storsthlm. Planen är ett viktigt underlag för kommunal planering med det övergripande syftet att säkra dricksvattenförsörjningen i Stockholms län ur ett flergenerationsperspektiv. Arbetet har pågått under ett par år och Norrvatten har haft en aktiv roll som rådgivande instans.

Reservvatten och ökad kapacitet

För Norrvatten belyses det viktiga samarbete med Stockholm Vatten och Avfall där organisationerna sedan flera år tillbaka stöttar varandras vattenproduktion vid driftavbrott och underhåll. Att skydda och utveckla Norrvattens reservvattentäkter är också en viktig uppgift. Planen ger tydliga riktlinjer till Norrvatten och övriga aktörer i länet att utöka produktionskapaciteten samt att skydda viktiga vattenresurser idag och för framtida generationer.

2.9. Ledningsprojekt på Väsby golf

Ett snabbt och kostnadseffektivt arbete ledde till att en olycksdrabbad vattenledning på Väsby golf i Upplands Väsby kunde bytas ut utan att störa verksamheten.

Det hade uppstått läckor vid flera tillfällen, varav en mycket omfattande som ledde till att golfklubbens parkering blev helt fylld med vatten. Den främsta orsaken till problemen var ledningens material. Norrvatten ville därför ersätta befintlig ledning gjord av glasfiberarmerad plast med en ledning av stål.

Projektet påbörjades hösten 2017, när de flesta golfare stoppat undan klubborna för säsongen. Totalt handlade det om en sträcka på 1350 meter. Enligt planen skulle projektet pågå cirka ett år, men det gick fortare än väntat och blev klart innan sommaren då högsäsongen drog igång på allvar. Budgeten låg på 54,4 miljoner kronor, men projektet blev betydligt billigare och slutade på 38 miljoner kronor.

2.10. Traditionsenlig törstsläckare

Den 6 juni medverkade Norrvatten på nationaldagsfirandet i Sundbyberg. Det var ett mycket välbesökt evenemang, och många passade på att njuta av gott kranvatten i Norrvattens tält.

Att Norrvatten bjuder på kranvatten i samband med nationaldagsfirandet i Sundbyberg har blivit något av en tradition. Detta år hade Norrvatten laddat upp med två stora vattentankar, en väldig massa vattenflaskor, och dessutom badbollar till alla små och stora barn. Och det var en strykande åtgång, både på vatten och på bollar. Stundtals var kön till Norrvattens tält riktigt lång. Totalt delades över 5000 fyllda vattenflaskor ut under dagen. Det stora samtalsämnet under dagen var vattenbesparing. Norrvattens vattentankar var tapetserade med tips på smart vattenanvändning och det var många som såg det som självklart att bidra.

2.11. Pumpar på plats

Nu har det blivit lättare att släcka törsten i Järfälla och i Täby. Båda kommunerna har nyligen låtit installera en dricksvattenpump från Norrvatten. I Järfälla finns den på Gjutartorget i Kallhäll och i Täby är den placerad på Esplanaden precis utanför kommunhuset.

Norrvatten har sedan en tid tillbaka skänkt pumpar till medlemskommunerna som ett sätt att tillgängliggöra dricksvatten för allmänheten. Förutom pumparna i Järfälla och Täby finns det även pumpar på Stråket i Solna, Gröna gränd i Norrtälje och Tornparken i Sundbyberg.

2.12. Bättre planerade projekt

Under året har Norrvatten tagit ett helhetsgrepp över ekonomin i projekten. Ett nytt projektverktyg, som ger alla projektledare bättre koll på planering och kostnader, har implementerats och en projektcontroller har anställts. Ett nytt arbetssätt gällande investeringsstyrning och projektarbete samt en ny projektmodell med digitala beslutspunkter har också införts.

2.13. Ny förbundsordning

Med anledning av att en ny kommunallag (2017:725) trätt i kraft har Norrvattens förbundsordning reviderats. Revideringarna gäller främst formalia som nya bestämmelser avseende anslag och kungörelser men även frågor kopplade till insyn och rapportering har setts över.

Senaste revideringen av förbundsordningen gjordes i samband med att beslut fattades att Norrtälje kommun skulle ingå som medlem i förbundet. Då togs en avgiftsmodell fram för att hantera anslutningsavgiften. Denna modell är inte längre relevant och kommer inte att tillämpas vid eventuella kommande anslutningar. I stället har en ny paragraf införts som beskriver hur inträde av ny medlem ska behandlas.

2.14. Modernt laboratorium

Norrvattens laboratorium är en del av avdelningen Kvalitet & Utveckling och utför laboratorietjänster för Norrvatten och Norrvattens medlemskommuner. Laboratoriet är en kritisk del av verksamheten för egenkontroll av vattenreningsprocessen och producerat dricksvatten, samt analysverksamhet inom Norrvattens utvecklingsprojekt. Laboratoriet är ackrediterat och kontrolleras av SWEDAC.

På laboratoriet utförs såväl kemiska som mikrobiella analyser, vilket bland annat innebär en kontroll av att dricksvattnet inte innehåller några smittämnen. Laboratoriet arbetar även med att vidareutveckla analysmetodik. Norrvatten är en av de första dricksvattenproducenterna som systematiskt analyserar sitt vatten med hjälp av flödescytometri, som gör det möjligt att snabbt mäta totalantalet bakterier som finns i vattnet.

3. Miljöredovisning

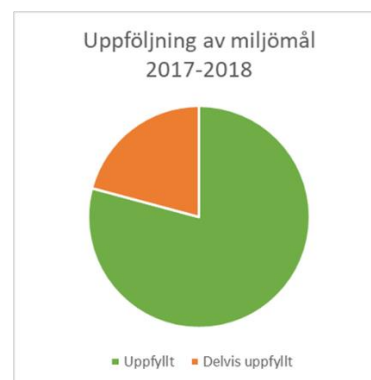
Norrvattens miljöarbete bedrivs utifrån miljöledningssystemet ”Svensk Miljöbas”. en nationell miljöledningsstandard som i sin tur bygger på ISO 14001. Miljödiplomet utfärdas av Järfälla kommun. För att bli certifierad krävs bland annat att verksamheten visar miljöansvar, socialt ansvarstagande och kontinuerligt minskar sin miljöpåverkan. En miljörevision genomförs varje år (från år 2018). Vid detta tillfälle granskar revisorn alla upprättade dokument och tar stickprov på verksamheten. Dessutom sker en uppföljning av de mål som skulle uppnås under året.

Starkt miljöarbete

En miljörevision genomfördes 2017 med gott resultat och förlängd certifiering. I omdömet från miljökonsulten stod bland annat att läsa: ”Företaget har ett mycket starkt miljöarbete med bra struktur, engagemang och kompetens. Miljöarbetet bedrivs lika bra i praktiken som dokumentationsmässigt”. Nästa revision ska ske 2019.

Norrvatten har satt upp miljömål för perioden 2017-2018. Tre av målen har uppfyllts helt och övriga mål har uppfyllts till minst 50 % enligt följande:

1. Optimera och miljöanpassa kemikalieanvändning – **Uppfyllt**. ALG-modellen samt återkopplingen är implementerad.
2. Energioptimering process och distribution – **Delvis uppfyllt (75%)**. Spolprogram implementerat. Körstrategi dricksvattenpumpar, enbart rapportering och implementering kvarstår. Körstrategi ledningsnätet under arbete.
3. Minska miljöpåverkan från transporter – **Delvis uppfyllt (50%)**. Ny resepolicy är framtagen och antagen av LGR. Miljöbilar utvärdering kvarstår.
4. Hitta en hållbar avsättning för avvattnat slam – **Delvis uppfyllt (50%)**. Vinnovaprojektet är nedlagt. Ny studie (återvinning av aluminium) är uppstartad av leverantör. Samarbete med SVOA återupptaget.
5. Erbjuder studenter arbetslivserfarenhet – **Uppfyllt**. Exjobb och praktik har genomförts på Norrvatten.
6. Nytt miljöledningssystem med utbildningsmodul – **Uppfyllt**. Nytt miljöledningssystem implementerat & utbildning framtagen.

4. Förvaltningsberättelse

4.1. Ägarförhållanden och organisation

Kommunalförbundet Norrvatten ägs av medlemskommunerna Danderyd, Järfälla, Knivsta, Norrtälje, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker.

Ledamöter och ersättare i styrelsen redovisas här nedan tillsammans med sammanträdesstatistik med mera. Statistiken avser fullmäktige och styrelse för 2018.

Styrelse 2018

Förbundsorgan	Ledamöter	Ersättare	Sammanträden 2018
Förbundsfullmäktige	49	49	3
Valberedning	4	3	2
Styrelse	10	10	5
Presidium (*)	2	-	5
Revisorer	3	-	4

Styrelse

Pehr Granfalk, M	Solna	Ordförande (*)
Catharina Andersson, S	Upplands-Bro	Vice ordförande (*)
Inger Olsson-Blomberg, M	Danderyd	Ledamot
Birgitta Schwinn, M	Sollentuna	Ledamot
Erik Andersson, M	Täby	Ledamot
Eva Stenlund, MP	Upplands Väsby	Ledamot
Per Engström, L	Solna	Ledamot
Peter Schilling, S	Sundbyberg	Ledamot
Björn Lindfors, M	Järfälla	Ledamot
Ronnie Lundin, S	Sigtuna	Ledamot

Elwe Nilsson, M	Vallentuna	Ersättare
Olle Jansson, S	Norrtälje	Ersättare
Leena Jungfors, S	Järfälla	Ersättare
Conny Söderström, M	Österåker	Ersättare
Mikael Vigvinter, M	Vaxholm	Ersättare
Sven Hovmöller, S	Sollentuna	Ersättare
Klas Bergström, M	Knivsta	Ersättare
Pierre Cengiz Edstrand,	Sigtuna	Ersättare
Signe Levin, S	Solna	Ersättare
Mats Nordström, L	Täby	Ersättare

Revisorer

Tommy Thoweman, M	Täby	Ordförande
Lars Markstedt, L	Järfälla	Ledamot
Hans-Erik Salomonsson, S	Sundbyberg	Ledamot

Biträde till revisorerna   Anders Rabb, PwC

Valberedning

Benkt Kullgard, M	Sollentuna	Ordförande
Sven Fjelkestam, L	Täby	Ledamot
Jan Jogell, S	Sundbyberg	Ledamot
Holger Motzkau, MP	Solna	Ledamot

Lars Rådén, M	Solna	Ersättare
Jonas Uebel, L	Danderyd	Ersättare
Thore Nyman, S	Sigtuna	Ersättare

Förvaltning

Johanna Lindgren Verkställande direktör

4.2. Viktiga händelser under året samt måluppfyllelse

På årsredovisningens inledande sidor redovisas viktiga händelser under året mer i detalj. I årsredovisningens förvaltningsberättelse redovisas huvudsakligen förbundets målarbete och måluppfyllelse. Under året har en majoritet av de verksamhetsmässiga målen, som fullmäktige fastställde i budget och verksamhetsplan för 2018 – 2020, uppfyllts. De finansiella målen uppnåddes genom att resultatet utföll bättre än budget, vilket förklaras av ett stort positivt räntenetto

Norrvatten debiterade 53 miljoner m³ dricksvatten under året som gick. Det är 4 miljoner mer m³ än 2017 och ett resultat av 2018 års värmebölja och den ökade förbrukningen i medlemskommunerna. Den sena islossningen gav en försämrad råvattenkvalitet och ett svårbehandlat vatten. Detta ledde till att mer fällningskemikalier fick doseras och en begränsad produktionskapacitet. Det har varit två kvalitetsavvikelser under året, vilket resulterat i att dricksvattnet varit tjänligt med anmärkning avseende PH respektive turbilitet.

2018 präglades av den mycket varma våren som övergick i en torr och het sommar, vilket ledde till en rekordhög vattenförbrukning. Högst var den från mitten av maj fram till midsommar. Under maj-juli 2018 var förbrukningen 13,5 procent högre än motsvarande period 2017.

Norrvattens produktion låg nära maxkapacitet under flera veckor. Reservvatten togs från Norrvattens egna grundvattentäkter i Stockholmsåsen, och under året har ett eller flera grundvattenverk startats upp vid åtta tillfällen. För Märsta vattenverk har gällande vattendom med ett uttag om 125 720 m³ uppnåtts under året. Norrvatten och Stockholm Vatten och Avfall har under året gett varandra stödleveranser vid drygt 30 tillfällen i samband med underhållsarbeten. Under vårens högförbrukning gjordes inga stödleveranser eftersom båda vattenproducenterna befann sig i samma situation och inte kunde hjälpa varandra.

Med anledning av värmeböljan och den höga förbrukningen gick Norrvatten, tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall, ut med en vädjan till allmänheten om att använda vattnet smart och undvika onödig förbrukning. Det var första gången någonsin en sådan vädjan gjordes. Samtliga kommuner involverades och hjälpte till att kommunicera budskapet till sina medborgare. Denna vädjan hade dock inte någon synbar effekt på förbrukningen. Norrvatten har under året arbetat intensivt med åtgärder för att öka produktionskapaciteten. Till exempel har olika alternativ för att höja kapaciteten i fällningen undersökts. Beslut har fattats om att införa flotation som komplement till befintlig sedimentering för att höja reningseffekten och kapaciteten vid hög förbrukning.

För att kunna finansiera kapacitetshöjande åtgärder och investeringar behöver Norrvatten få medlemskommunernas medgivande att utöka låneramen. Förbundet har under året haft återkommande möten med representanter från kommunledningarna kring investeringsbehov och finansiering. Låneramsärendet lades fram för beslut i Norrvattens styrelse i december och ärendet har beslutats i förbundsfullmäktige under januari, för att sedan tas vidare för beslut i varje medlemskommun våren 2019.

Med anledning av att en ny kommunallag (2017:725) träder i kraft har Norrvattens förbundsordning reviderats. Revideringarna gäller främst formalia som nya bestämmelser avseende anslag och kungörelser, men även frågor kopplade till insyn och rapportering har setts över.

Under våren genomfördes en säkerhetsanalys, som bland annat inkluderade skyddet av fysiska anläggningar, säkerhetsprovning av personal och informationssäkerhet. Analysen mynnade ut i en handlingsplan med åtgärder som genomförts under hösten, men även under 2019.

Kritiska framgångsfaktorer

Kritiska framgångsfaktorer	Nyckeltal/Målvärde	2018	2017
KUND Dricksvatten av högsta kvalitet	Utgående dricksvatten ska alltid uppfylla externa kvalitetskrav 100%	99,96%	100,0%
KUND Dricksvatten av högsta kvalitet	Utgående dricksvatten ska alltid uppfylla interna kvalitetskrav 99,5%	99,4%	100%
KUND Hög leveranssäkerhet	Läckor på huvudvattenledningen, st	27	17
KUND Hög leveranssäkerhet	Förnyelse av ledningsnät, >0,7% /år	0,8%	0,9%
KUND Starkt varumärke	Välkänd i ägarkommunerna, antalet utdelade pumpar/vattenautomater, Minst 7 stycken.	5/7	3/7
EFFEKTIVITET Ekonomi i balans	Resultat om 0,5 % av omsättningen	2,1%	-3,4%
EFFEKTIVITET Ekonomi i balans	Soliditet över 10% (7 % inkl. ansvarsförbindelser)	16,8%	18,4%
EFFEKTIVITET Ekonomi i balans	Avvikelse mellan prognos vid delårsbokslut utfall vid årsbokslut under 5 % i förhållande till omsättning	0,83%	1,61%
EFFEKTIVITET Ständiga förbättringar	Mer än 50 förbättringsförslag	65	66
HÅLLBARHET Miljödiplomerad	6 av 6 miljömål på två år	5/6	2/6
HÅLLBARHET Energioptimering produktion	Energiproduktion vindkraftverk, Minst 30 % av total	24,7%	32,0%
HÅLLBARHET Energioptimering produktion	Elanvändning totalt, Mindre än 0,4 kWh/m3	0,433	0,430
MEDARBETARE Nöjda medarbetare	Medarbetarenöjdheten ska uppgå till minst 5,5 (7).	72%	5,6
MEDARBETARE Attraktiv arbetsmiljö	Noll olycksfall	0	1
MEDARBETARE Attraktiv arbetsmiljö	Frisknärvaro ska överstiga 96 %	97,2%	98,0%

KUND

Dricksvatten av högsta kvalitet

De externa kvalitetskraven är de som anges i Livsmedelsverkets föreskrifter. De interna kvalitetskraven är de som Norrvatten själva har identifierat. Dessa är betydligt strängare än de externa kraven.

Två kvalitetsavvikelser har inträffat under perioden. Den första bestod i turbiditet i utgående vatten, vilket resulterade i att dricksvattnet var tjänligt med anmärkning. Problemet var kopplat till den kemiska fällningen och gjorde att restflock tog sig vidare genom sandfiltren och i vissa fall även kolfiltren. Problemet utreddes och åtgärdades. I samband med ett underhållsarbete i kalkberedningen uppstod en intern kvalitetsavvikelse i form av hög turbiditet och pH.

Hög leveranssäkerhet

Under året lagades 27 läckor. En av dem, Arningeläckan, medförde ökade schaktkostnader eftersom ledningen låg djupt.

Norrvatten har som målvärde att ha en 100-årig förnyelsetakt av ledningsnätet. Under 2018 har målvärdet klarats och fokus har varit på att byta ut ledningar med en historik av driftavbrott, främst s k GAP-ledningar.

Starkt varumärke

År 2016 fyllde Norrvatten 90 år och i samband med detta fick alla medlemskommuner ett erbjudande om en vattenpump eller vattenautomat att placera på en offentlig plats. Detta som ett led i arbetet med att synliggöra dricksvattnet och betona dess värde. Hittills har endast fem kommuner installerat pumpar, så målvärdet på sju har inte uppnåtts.

Norrvatten har under året medverkat på två kommundagar, en i Järfälla och en i Sundbyberg. Vid båda tillfällena bjöd Norrvatten på kranvatten och passade på att prata med besökarna om smart vattenanvändning.

EFFEKTIVITET

Organisationen har under året arbetat med ständiga förbättringar och genomfört 65 st. Ett exempel är införandet av ett nytt projektverktyg som möjliggör bättre uppföljning och prognostisering av projektekonomi. Det innebär implementering en ny projekthandbok utbildat projektledare samt en beställarutbildning för kravställare och beställare.

HÅLLBARHET

Norrvatten har en miljöcertifiering genom Järfällas miljödiplomering guld och har satt upp sex mål som ska nås innan utgången av 2018. Av uppsatta miljömål har hälften nåtts fullt ut medan tre har uppnåtts delvis. En viktig fråga utifrån både ekonomi och miljö är att hitta en långsiktigt hållbar avsättning för vattenverksslammet. Läs mer på Miljöredovisning, s. 10.

Optimerad energiförbrukning

Vindkraftverket har producerat förhållandevis lite el under perioden, vilket beror på att det blåst väldigt lite, samt en del tekniska problem. Vindkraftverket har levererat 6299 KWh, mot budget 7210 KWh.

Elanvändningen ligger något över det tufft ställda målet och arbete pågår med att optimera pumpningen av dricksvatten, vilket är den största elförbrukaren.

MEDARBETARE*Nöjda medarbetare*

Våren 2018 genomfördes en medarbetarundersökning i samarbete med en ny leverantör. Undersökningsmodellen skiljer sig mot tidigare modell. Nu fastställs ett genomsnittligt förtroendeindex i procent istället för som tidigare ett snittbetyg på en sjugradig skala. Det uppsatta målvärdet är därför inte längre relevant. Svarsfrekvensen var hela 96 % vilket tyder på ett mycket stort engagemang. Norrvattens förtroendeindex uppgick till 72 % vilket är i linje med motsvarande organisationer.

Under året har två medarbetardagar genomförts med fokus på projektarbete, samarbete och att lära av varandra. Vid fem tillfällen har information från ledningen till samtlig personal genomförts, medan avdelningarna haft månatliga arbetsplatsträffar. Alla chefer har haft minst fyra avstämningsmöten med varje medarbetare, samt utvecklings- och lönesamtal.

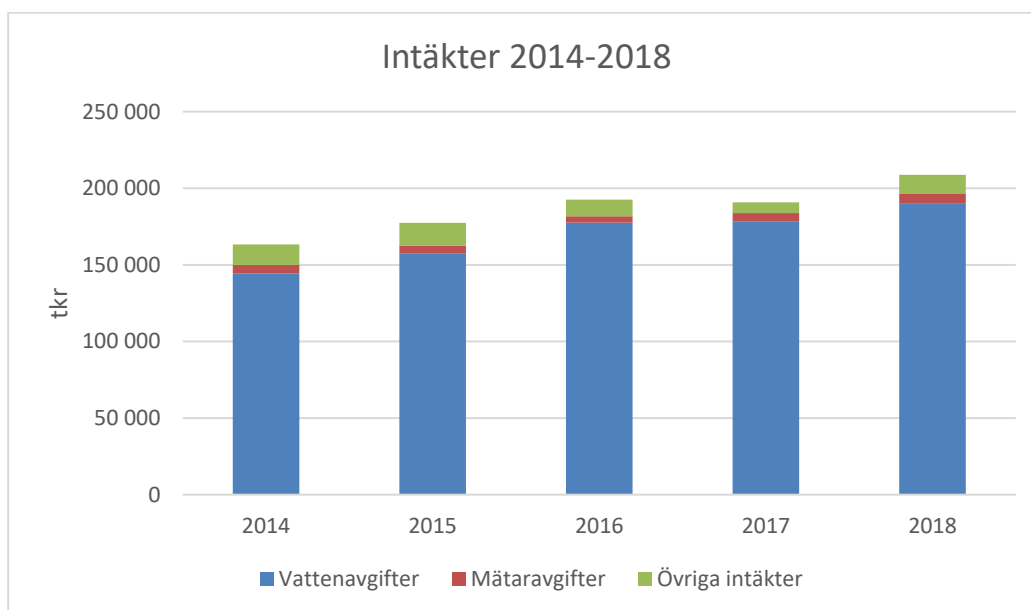
Frisknärvaron har uppgått till 97,2% och ligger därvid över målet. Inga olycksfall har inträffat.

Resultat och finansiell ställning (Föregående år inom parantes).

Resultatet för 2018 uppgick till 4,3 Mkr (-6,5 Mkr) vilket gör att det överträffar det budgeterade noll-resultat. Främsta orsakerna till det positiva resultatet är ökade intäkter och ett positivt räntenetto.

Norrvatten (tkr)	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Budget diff	Föreg år diff
Vattenavgifter	177 493	178 424	190 314	187 301	3 013	11 890
Mätaravgifter	4 182	5 331	6 303	4 959	1 344	972
Övriga intäkter	10 886	7 060	12 190	7 525	4 665	5 130
Totala intäkter	192 560	190 816	208 807	199 785	9 022	17 991
Kemikalier	7 733	7 344	10 036	7 828	-2 208	-2 692
Elenergi	15 585	15 778	18 949	16 461	-2 488	-3 171
Övriga driftskostnader	38 150	24 495	26 390	22 643	-3 747	-1 895
Löner och ersättningar	30 590	32 047	32 750	34 361	1 611	-703
Pensionskostnader	13 952	16 091	8 371	8 823	452	7 720
Övriga personalomkostnader	11 979	12 479	13 085	13 981	896	-606
Övriga kostnader	16 155	30 591	31 977	29 295	-2 682	-1 386
Avskrivningar	50 423	52 425	57 310	53 535	-3 775	-4 885
Räntenetto	6 249	6 083	5 618	12 859	7 241	465
Totala kostnader	190 817	197 334	204 486	199 785	-4 701	-7 152
Resultat	1 744	-6 518	4 321	0	4 321	10 839

4.2.1. Intäkter

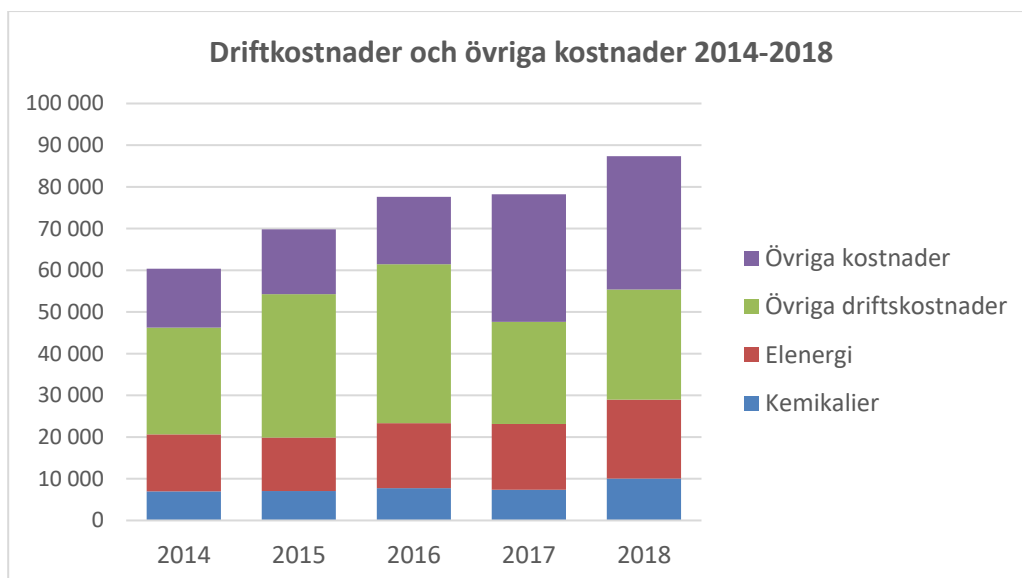

De totala intäkterna visar på ett budgetöverskott på 9 Mkr. Den ökade vattenförbrukningen gav ett positivt överskott på 3 Mkr. Försäljningen av vatten uppgick till 52,9 miljoner m³ och var 7% högre än budget. Jämfört med 2017 har volymen ökat med 3,7 miljoner m³. Anledningen är främst den torra och varma våren och sommaren, men även en kontinuerlig ökning av vattenförbrukningen till följd av att invånarantalet ökar i medlemskommunerna.

Intäkterna från uthyrning av vattenmätare överträffar budgetnivån och ger ett överskott på 1,3 Mkr, som främst är ett resultat av att fler använder fjärravlästa mätare som är dyrare. Övriga intäkter ger ett överskott på 4,7 Mkr och består av flera delar. Försäljningen av vattenanalyser ger ett överskott på 0,6 Mkr, till följd av större efterfrågan från entreprenörer. Försäljningen av elcertifikat visar ett budgetöverskott på 1,1 Mkr. Det beror på att marknaden var betydligt gynnsammare än 2017 och att de certifikat som inte såldes 2017 såldes 2018.

Under 2018 betalades 2,2 Mkr ut som försäkringsersättning för en skada på ett sandfilter, vilket inte var budgeterat och förklarar ökningen av Övriga Intäkter. Kostnaden för skadan uppgick under samma år till 1,4 Mkr. En del av kostnaden, 0,8 Mkr, bokfördes 2017, vilket medför att det totala utfallet 2018 blir positivt.

4.2.2. Driftkostnader och övriga kostnader

Totalt blev drift- och övriga kostnader 11,1 Mkr högre än budget. Den höga vattenproduktionen medförde ökade kostnader på 4,7 Mkr för kemikalier och el. Ökningen var större än motsvarande produktionsökning, vilket beror på prishöjningar på både kemikalier och el. Ett mer svårbehandlat råvatten under tidig vår ledde till högre kemikalieförbrukning.

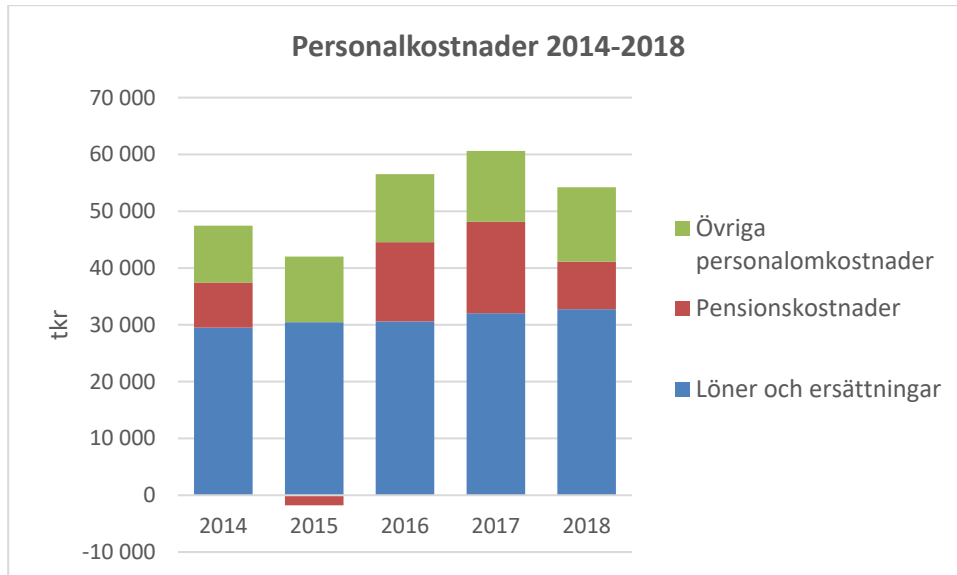
Elkostnaderna var 2,6 Mkr högre än budgeterat, vilket förklaras av högre produktion men även höjning av elpriserna. Nätavgiften har höjts med ca 10% under året och även energiskatten har höjts, vilket inte var budgeterat. Kostnader för el var under 2017 0,32 kr/m³ och har ökat till 0,36 kr/m³ under 2018. Likaså har kemikaliekostnaden ökat från 0,15 kr/m³ under senaste tre åren till 0,19 kr/m³ 2018.

Under 2018 lagades 27 läckor, vilket är fler än budgeterade (20). Även underhållskostnaderna blev högre än budgeterat, 3 Mkr. Det berodde bland annat på haveri i ett sandfilter.

Flera större oplanerade händelser, som krävt omfattande åtgärder, bidrog till att underhållskostnaderna visar negativ avvikelse. Under året har tre stora dricksvattenpumpar havererat, vilket lett till ökade driftskostnader. I samband med underhållsarbete i Oxbergsreservoaren genomfördes en rengöring som inte planerats, vilket kostade 400 Tkr. Kostnader för ledningsrätt har totalt uppgått till 1,7 Mkr. De höga kostnaderna beror på att Norrvatten driver ett projekt för att uppdatera ledningsrätter som inte stämmer eller saknas. Kostnaderna för inhyrd personal var högre än budgeterat. Det kompenseras av lägre personalkostnader, vilket främst beror på glappet mellan personal som slutar och börjar. Licensavgifterna har blivit dyrare än budget och det är främst systemen Projekt Place och Visma.

Vindkraftverkets elproduktion utföll lägre än budget. Det berodde dels på att det blåste för lite samt på vissa tekniska problem. Totalt producerades 6,3 Gwh (7,3 Gwh) vilket medförde minskade elkostnader med totalt 2,8 Mkr, vilket också fanns inräknat i budgeten. Resultatet för vindkraft blev totalt sett positivt.

4.2.3. Personal

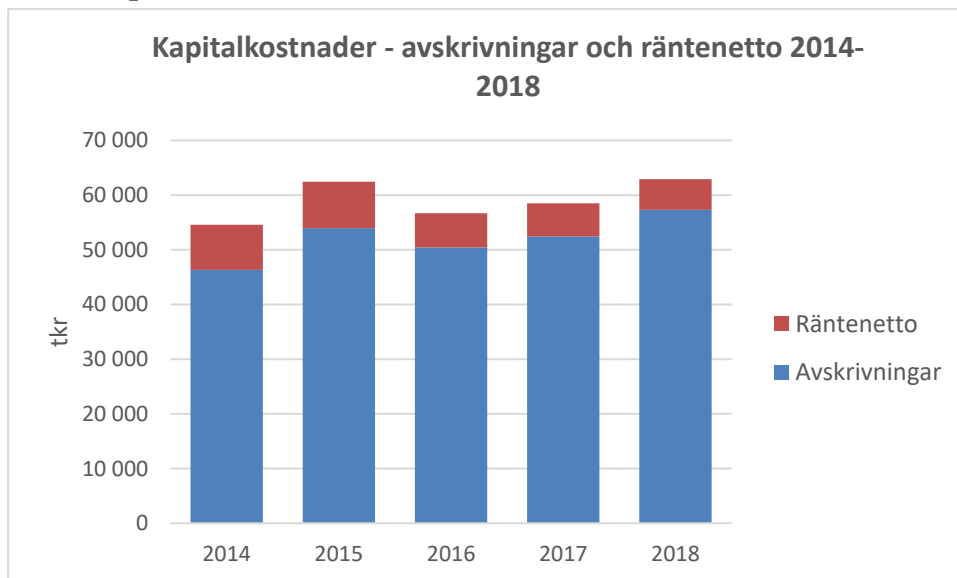

Medelantal anställda 2018.12.31 var 50 (54) personer. Under året slutade åtta personer sin anställning och nio anställdes.

Sjukfrånvaron ökade något till 2,8 % (2,3%), där långtidssjukskrivning stod för 14,7% (34,3 %). Totalt blev personalkostnaderna 3 Mkr lägre än budgeterat vilket främst förklaras av glappet mellan anställningar.

Norrvatten köper tjänster av Käppalaförbundet inom IT och telefoni/växel. Löneadministration är sedan 2017 outsourcat och för HR-stöd anlitas en konsult på deltid.

4.2.4. Kapitalkostnader

Norrvattens kapitalkostnader ökade jämfört med 2017, men blev totalt 3,4 Mkr lägre än budget.

Avskrivningskostnaderna ökade och blev 3,8 Mkr högre än budget. 2018 uppgick kostnaden till 57,3 Mkr (52,4 Mkr). Skillnaden i avskrivningarna beror på att fler projekt aktiverats. Kostnaderna beror också på typen av anläggning och längden på avskrivningstiden.

Räntekostnaderna blev lägre än budget – 7,2 Mkr. Budgeterad ränta 1,75% var för hög och verklig snittränta blev 0,64%. Total lånevolym uppgick till 740,1 Mkr vid årets slut.

4.3. Investeringar

Sammanlagt under året investerades 160 Mkr i anläggningar. Beslutad budget var 169 Mkr. Under året tog styrelsen ett beslut på utökad budget till 209 Mkr. Förseningar av vissa externa projekt, där Norrvatten inte styr över tidplanen, ledde till att den budgeterade investeringsnivån inte uppnåddes. Två projekt kunde inte genomföras då en leverantörs fabrik brann ner.

Större investeringar som upparbetades under året var:

4.3.1. H38 Upplands Bro - Sigtuna

Norrvatten, Upplands-Bro kommun samt Sigtuna Vatten och Renhållning AB har gemensamt beslutat att bygga en två mil lång huvudvattenledning mellan Upplands-Bro och Sigtuna för att säkra vattentillgången i de båda kommunerna.

Totalbudget:	340 Mkr varav 132 Mkr gäller avloppsledning som betalas av Uppland Bro.
Norrvattens del är	138,0 Mkr
Upparbetat 2018:	38,0 Mkr
Upparbetat totalt:	52,5 Mkr

4.3.2. H54 Rotebroleden 1-5

I samband med att Trafikverket bygger ut Rotebroleden behöver Norrvattens ledning flyttas vid flera konfliktpunkter. Norrvatten anlägger och bekostar egen förnyelse av resterande ledningar i anslutning till Trafikverkets etapper.

Totalbudget	170,0 Mkr
Upparbetat 2018:	60,9 Mkr
Upparbetat totalt:	86,4 Mkr

4.3.3. H56 Upplands Väsby Golfbana

Utbyte av 1,4 kilometer lång GAP-ledning, på grund av flertal läckor med stora konsekvenser. Ny ledning förläggs i en ny sträckning, projektet blev klart i augusti 2018.

Totalbudget:	54,0 Mkr
Upparbetat 2018:	22,9 Mkr
Slutkostnad:	38,6 Mkr

4.3.4. Lutanläggning, Görväln

Nybyggnation av lutanläggning på Görväln. Projektet utförs för att kunna bygga kalkberedningen samt att klara av produktionstoppar.

Totalbudget:	10,5 Mkr
Upparbetat 2018:	4,8 Mkr
Upparbetat totalt:	5,3 Mkr

4.3.5. Inklädning blandningsrännan, Görväln

Betongen i inblandningsrännorna är anfrätt invändigt, vid vissa punkter framträder till och med armeringen. I övre delarna är betongen lös/uppluckrad i relativt stor omfattning. Görvälnverket är samtidigt i behov av kapacitetshöjande åtgärder och dagens ränna är begränsande för ökade produktionsvolymerna.

Totalbudget:	2,4 Mkr
Upparbetat 2018:	1,3 Mkr
Upparbetat totalt:	1,8 Mkr

4.3.6. Hållbar kapacitet, Görväln

Syftet med projektet är att höja kapaciteten i befintligt vattenverk. Nuvarande maximala kapacitet uppgår till 200 000 m³/d dricksvatten och projektet syftar till att nå en 10 % höjning av produktionskapaciteten så att efterfrågan på dricksvatten kan mötas fram till dess att ny kapacitet byggs.

Hållbar kapacitet 2030 har genomfört utredningar. 2018-11-26 togs inriktningsbeslut att kapacitetshöjande åtgärder i befintlig anläggning ska ske via införandet av flotation. Inledningsvis i en fullskalig försöksanläggning.

Totalbudget:	30,0 Mkr
Upparbetat 2018:	2,1 Mkr
Upparbetat totalt:	2,1 Mkr

4.3.7. Utredning Norrvattens framtida dricksvattenproduktion, Görvål

Syftet med Norrvattens framtida dricksvattenproduktion är att utreda hur Görvålverket ska utvecklas för ökad kapacitet och skärpta krav på dricksvattenrening, med mål att säkerställa ökad produktionskapacitet och kvalitetskrav till år 2026.

Totalbudget	39,5 Mkr
Upparbetat 2018:	6,3 Mkr
Upparbetat totalt:	7,1 Mkr

4.3.8. Ventilation i berget, Görvål

Ventilationsutrustningen i berget är ålderstigen och bör bytas ut.

Utrustningen saknar idag styrfunktioner till driftsdatorsystemet för olika driftfall och årstider. Det framtvingar handmanövrering av fläktar, luftspjäll med mera.

Även brandgasevakueringsfunktionen är i dag undermålig.

Totalbudget	2,8 Mkr
Upparbetat 2018:	1,9 Mkr
Upparbetat totalt:	2,2 Mkr

4.3.9. Ombyggnad Snabbfilterpulpeter

Uppdatering av snabbfilterpulpeter gällande el och styr samt ventiler.

Totalbudget	10,4 Mkr
Upparbetat 2018:	7,6 Mkr
Upparbetat totalt:	10,3 Mkr

4.4. Balanskravsresultat

Årets balanskravsresultat uppgår till 4,3 Mkr (-6,5 Mkr). Soliditeten ligger kvar på en nivå i linje med målsättningen för förbundet, soliditeten är 16,8 % (18,4%).

4.5. Styrelsens förslag till beslut

Styrelsen föreslår att förbundsfullmäktige beslutar

- att fastställa 2018 års resultaträkning och balansräkning
- att överföra oförbrukade investeringsmedel uppgående till 66,1 Mkr till 2019 års investeringar samt
- att i övrigt godkänna årsredovisningen för verksamhetsåret 2018.

Sundbyberg 2019-04-09

Norrvattens styrelse

Pehr Granfalk

Peter Schilling

Johan Magnusson

Catharina Andersson

Erik Andersson

Jan-Erik Björk

Lars Carlsson

Tommy Lundqvist

Björn Lindfors

Ronnie Lundin

RESULTATRÄKNING (tkr)	Not	2018	2017
Rörelsens intäkter	2		
Vattenavgifter		190 314	178 424
Mätaravgifter		6 303	5 331
Övriga intäkter		9 539	5 475
Aktiverat arbete för egen räkning		1 651	585
Fondering för framtida investeringar		1 000	1 000
Omsättning		208 807	190 816
Rörelsens kostnader			
Driftskostnader		-36 432	-31 919
Övriga externa kostnader		-50 920	-46 289
Personalkostnader	3	-53 302	-60 864
Personalkostnader - Jämförelsestörande post	15	-904	246
Av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar		-57 310	-52 425
Summa kostnader		-198 868	-191 251
Rörelseresultat		9 939	-435
Finansiella poster	4		
Ränte- och övriga finansiella intäkter		780	2 454
Ränte- och övriga finansiella kostnader		-6 398	-8 537
Årets resultat		4 321	-6 518
<i>Balanskravsutredning enligt KL 4 kap § 3a:</i>			
Samtliga realisationsvinster		0	0
vissa realisationsvinster enl undantagsmöjligheten		0	0
vissa reaförluster enl undantagsmöjligheten		0	0
orealiserade förluster i värdepapper		0	0
återföring av orealiserade förlust värdepapper		0	0
Årets resultat efter balanskravsjustering		4 321	-6 518
Diskonteringsränteförändring pensionsskuld		0	0
medel till resultatutjämningsreserven		0	0
medel från resultatutjämningsreserven		0	0
Årets balanskravsresultat		4 321	-6 518
Nyckeltal			
Nettoresultat i förhållande till omsättning		2,1 %	-3,4 %
Avskrivningar i % av totala kostnader		27,9 %	26,2 %
Finansnetto i % av totala kostnader		2,7 %	3,0 %
Antal årsanställda		50	54

BALANSRÄKNING (tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immatriella anläggningstillgångar			
Immatriella tillgångar	5	5 238	8 299
Summa immatriella anläggningstillgångar		5 238	8 299
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, anläggningar och mark	6	745 119	640 353
Pågående nyanläggningar	7	140 035	160 345
Maskiner och andra tekniska anläggningar	8	94 050	73 541
Summa materiella anläggningstillgångar		979 204	874 239
Summa tillgångar		984 442	882 538
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	9	100	100
Övriga långfristiga fordringar		1 630	1 630
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 730	1 730
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Råvaror och förnödenheter	10	1 606	1 717
Summa varulager		1 606	1 717
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		48 953	19 358
Interima fordringar	11	968	17 858
Övriga kortfristiga fordringar		2 761	3 904
Summa kortfristiga fordringar		52 682	41 120
Kassa och bank		0	0
SUMMA TILLGÅNGAR		1 040 460	927 105
SKULDER OCH EGET KAPITAL			
Eget kapital			
Investerat kapital	12	173 862	169 541
Dispositionsfond		1 159	1 159
Varav årets resultat		4 321	-6 518
Summa eget kapital		175 021	170 700
Avsättningar			
Avsatt till pensioner	15	19 114	18 210
Summa avsättningar		19 114	18 210
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	13	740 563	626 838
Investerings fondering		17 000	18 000
Summa långfristiga skulder		757 563	644 838
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	13	44 365	54 541
Leverantörsskulder		31 211	29 280
Interima skulder	14	13 186	9 536
Summa kortfristiga skulder		88 762	93 357
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 040 460	927 105
Poster inom linjen			
Ställda säkerheter för egna förpliktelser		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		28 216	28 944
NYCKELTAL			
Soliditet %		16,8 %	18,4 %
Soliditet % inklusive ansvarsförbindelse		16,4 %	17,9 %
Lånefinansiering % av anläggningar		81,9 %	80,0 %

FINANSIERINGSANALYS (tkr)	Not	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		4 321	-6 518
Justering för av- och nedskrivningar	5-6,8	57 310	52 425
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster*	15	904	-246
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		62 535	45 661
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		-11 561	262 698
Ökning/minskning av förråd		111	-98
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		-4 595	16 217
Medel från den löpande verksamheten		46 490	324 478
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Avyttring av anläggningstillgångar	8	0	0
Investering i anläggningar	5-8	-159 213	-101 528
Medel från investeringsverksamheten		-159 213	-101 528
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nyupptagna lån	13	112 725	-222 950
Medel från finansieringsverksamheten		112 725	-222 950
ÅRETS KASSAFLÖDE			
Likvida medel vid årets början		0	0
Likvida medel vid årets slut		0	0
* Pensionsavsättning och realisationsvinster		-904	-246
Avskrivningar/Nettoinvesteringar		36,0 %	51,6 %
Avskrivningar/Nettoinvesteringar 10 år		38,2 %	38,5 %

REDOVISNINGSPRINCIPER

Kommunalförbundet Norrvatten tillämpar i allt väsentligt från och med verksamhetsåret 2004 redovisningsprinciper i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt god redovisningssed som det bland annat kommer till uttryck i anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Avvikelser från rekommenderade redovisningsprinciper kommenteras nedan:

1. Avvikande redovisningsprinciper**1.1 Resultaträkningens uppställningsform**

Resultaträkningen har ej ställts upp i enlighet med lagstiftningen som i första hand inriktats på att ge en rättvisande bild av kommuners redovisning där till exempel skatteintäkter och generella statsbidrag utgör de huvudsakliga intäkterna. Norrvatten bedriver dock affärsmässig verksamhet varför en uppställningsform för resultaträkningen, som mer liknar Årsredovisningslagens, har använts i syfte att erhålla tydligare information och en mer rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska utfall.

1.2 Redovisning av pensionsförpliktelser och jämförelsestörande poster

Norrvatten har sedan många år valt att redovisa hela pensionsförpliktelserna som en avsättning i balansräkningen inkluderande den del som avser förpliktelser intjänade före 1998. I Lagen om kommunal redovisning har den så kallade blandmodellen lagfästs för kommuner och kommunalförbund som innebär att endast den del av pensionsförpliktelserna som intjänats efter 1998 ska redovisas som en avsättning medan förpliktelserna som avser åren före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Från bokslut 2012 redovisar Norrvatten sina pensionsåtaganden enligt denna modell. 2011 års redovisning har i jämförande syfte ändrats på samma sätt.

Från och med 2006 redovisas också den särskilda löneskatten som en avsättning. Periodens förändring av pensionsåtagande inklusive löneskatt bokas som en resultatpåverkande post bland personalkostnaderna.

I enlighet med god redovisningssed belastar förändringen av intjänade respektive utbetalda pensioner årets resultat som en personalkostnad. För 2011 har Rådet för kommunal redovisning rekommenderat kommuner och landsting att redovisa effekterna av den sänkta diskonteringsräntan på pensionsmedlen som en jämförelsestörande finansiell post. Norrvatten redovisar dock den ökade pensionsavsättningen som en helhet bland personalkostnaderna eftersom hela skulden sedan tidigare är redovisats på detta sätt. I särskild not behandlas den jämförelsestörande posten vars resultatpåverkande finansiella del avseende pensioner uppkomna efter 1998 också dras bort från resultatet i balanskravsutredningen.

1.3 Aktiverat arbete för egen räkning

Eget arbete för utveckling och anskaffning av anläggningstillgångar som bedöms ha ett ekonomiskt värde för Norrvatten i framtiden aktiveras löpande med kalkylerad lönekostnad som en intäkt. Årets aktivering av eget arbete uppgår till 1 651 tkr (585tkr).

2. Avskrivningsprinciper

Anläggningstillgångarna redovisas till anskaffningskostnad med avdrag för planmässiga avskrivningar baserade på en bedömning av tillgångarnas nyttjandeperiod. Om en väsentlig skillnad finns för olika komponenter inom samma anläggningstillgång delas denna upp och skrivs av separat. Branschnormer avseende tillgångarnas nyttjandeperiod tillämpas i huvudsak enligt nedan:

Driftbyggnader 15-30 år

Ledningar 33-70 år

Maskiner 10-15 år

Tekniska anläggningar 10-15 år

Inventarier, datorer och verktyg 5 år

Vattenmätare 5- 8 år

Immateriella tillgångar 5 år

En investering uppkommer om utgiften för anskaffandet överstiger 20 000 kr och nyttjandeperioden bedöms överstiga tre år. Vattenmätare har tidigare kostnadsförts löpande vid inköp. Från 2008 redovisas de som en anläggningstillgång med årliga avskrivningar enligt ovan.

Immateriella anläggningar är främst investeringskostnader som uppkommer i samband med att nya IT-system köps in och anpassas efter förbundets behov, samt vissa utredningar som bedöms ha ett framtida värde för förbundet.

3. Förråd och kemilager

Rörlager med tillhörande reservdelsförråd skrevs ned till 0 Kr under 2015 eftersom omsättningen av reparationsdelar är mycket låg. Många av förrådets artiklar är utgångna och har ett begränsat marknadsvärde.

4. Fordringar och skulder

Fordringar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde.

5. Leasingavtal

Samtliga leasingavtal klassificeras som operationella, löpande på maximalt tre år och redovisas som löpande kostnader.

Not 2	Rörelsens intäkter (tkr)			2018	2017
	Vattenavgifter			190 315	178 424
	Mätaravgifter			6 303	5 331
	Övriga intäkter			9 539	5 475
	Aktiverat arbete för egen räkning			1 651	585
	Fondering framtida investeringar			1 000	1 000
	Summa intäkter			208 807	190 816
Not 3	Personal				
	Antal årsarbetare			2018	2017
	Totalt			50	54
	Varav män			36	36
	Antal anställda 31/12			53	49
	vilket motsvarar antal heltidstjänster			52	48
	Sjukfrånvaro			2018	2017
	Totalt			2,8 %	2,3 %
	Varav långtidssjukskrivning			14,7 %	34,3 %
	Sjukfrånvaro könsfördelning				
	Män			2,7 %	3,5 %
	Kvinnor			3,0 %	2,0 %
	Sjukfrånvaro per åldersgrupp				
	0-29 år	färre än 11 anställda		0,0 %	0,0 %
	30-49 år			3,4 %	1,3 %
	50-99 år			2,3 %	0,8 %
	Löner och andra ersättningar (tkr)			2018	2017
	Vd och styrelse			1 794	1 787
	Övrig personal			30 999	30 068
	Summa			32 793	31 855
	Sociala kostnader (tkr)			2018	2017
	Sociala avgifter			10 283	9 834
	Pensionskostnader inkl särskild löneskatt			7 467	16 337
	Pensionskostnader (jämförelsestörande post) *)			904	246
	Övriga personalkostnader			0	0
	Summa			18 654	26 417
	Summa			51 447	58 272
Not 4	Finansiella poster (tkr)			2018	2017
	Ränteintäkter			780	2 454
	Räntekostnader			-6 398	-8 537
	Räntenetto			-5 618	-6 083
Not 5	Immateriella anläggningar (tkr)			2018	2017
	Ingående anskaffningsvärde			24 937	23 405
	Årets inköp			0	1 532
	Omklassificeringar			0	0
	Utrangeringar och försäljningar			0	0
	Utgående ackumulerat anskaffningsvärde			24 937	24 937
	Ingående avskrivningar enligt plan			16 639	13 041
	Utrangeringar och försäljningar			0	0
	Årets avskrivningar enligt plan			3 060	3 598
	Utgående ackumulerade avskrivningar			19 699	16 639
	Bokfört värde			5 238	8 299

Not 6	Byggnader, anläggningar och mark (tkr)			2018	2017
	Ingående anskaffningsvärde			1 778 090	1 693 979
	Årets inköp			147 039	84 111
	Omklassificeringar			0	0
	Utrangeringar och försäljningar			0	0
	Utgående ackumulerat anskaffningsvärde			1 925 129	1 778 090
	Ingående avskrivningar enligt plan			1 137 737	1 097 804
	Utrangeringar och försäljningar			0	0
	Årets avskrivningar enligt plan			42 272	39 933
	Utgående ackumulerade avskrivningar			1 180 009	1 137 737
	Bokfört värde			745 120	640 353
	Taxeringsvärde fastigheter			3 565	3 565
Not 7	Pågående nyanläggningar (tkr)			2018	2017
	Ingående anskaffningsvärde			160 345	171 676
	Årets inköp			158 894	101 190
	Omklassificeringar			-179 204	-112 521
	Utgående bokfört värde			140 035	160 345
				204 404	204 404
Not 8	Maskiner och tekniska anläggningar (tkr)			2018	2017
	Ingående anskaffningsvärde			112 021	84 805
	Årets inköp			32 486	27 216
	Omklassificeringar			0	0
	Utrangeringar och försäljningar			0	0
	Utgående ackumulerat anskaffningsvärde			144 507	112 021
	Ingående avskrivningar enligt plan			38 480	29 587
	Utrangeringar och försäljningar			0	0
	Årets avskrivningar enligt plan			11 978	8 893
	Utgående ackumulerade avskrivningar			50 458	38 480
	Bokfört värde			94 050	73 541
				11 744	
Not 9	Andelar i dotterföretag				
	Namn och org nr	Säte	Röstandel %	Röstandel %	
	Norrvatten AB				
	Org nr 556527-3694	Sundbyberg	100 %	100 %	
	(tkr)		2018	2017	
	Ingående anskaffningsvärde		100	100	
	Utgående ackumulerat anskaffningsvärde		100	100	
	Bokfört värde		100	100	
	Långfristig fordran, Bostadsrätt		1 630	1 630	
Not 10	Förråd och varulager (tkr)			2018	2017
	Kemikalieförråd			1 606	1 717
	Summa			1 606	1 717
Not 11	Interima fordringar (tkr)			2018	2017
	Övriga upplupna intäkter			0	15 310
	Förutbetalda kostnader			968	2 547
	Summa			968	17 858

Not 12	Förändring av eget kapital (tkr)					
			Investerat kapital	Disp. fond	Årets resultat	Summa
	Belopp vid årets ingång		163 023	1 159	6 518	170 700
	Föregående års resultat		6 518		-6 518	0
	Årets resultat		0		4 321	0
	Belopp vid årets utgång		169 541	1 159	4 321	175 021
Not 13	Långfristiga skulder (tkr)			2018	2017	
	Lån hos kreditinstitut					
		Utnyttjad checkräkningskredit *)		44 365	51 116	
		Förfall om mer än 5 år		114 975	126 263	
		Förfall mellan 0 och 5 år		625 588	504 000	
		Summa		784 928	681 379	
		*) Beviljad checkräkningskredit uppgår till 100 000 tkr (60 000 tkr)				
		Norrvatten tillämpar en av förbundsfullmäktige antagen finanspolicy som reglerar de bedömda största riskerna för förbundets finanshantering, bland annat finansieringsrisk (tillgång på kapital över tid) och ränterisk (kostnad för kapital över tid). Ränterisken möts med derivat där korta räntevillkorsperioder säkras med längre avtal om fast ränta över olika tidshorisonter. Marknadsvärdet på derivaten avspeglar kostnaden för säkringarna om de skulle skulle sägas upp vid bokslutstidpunkten. Finanspolicyns mandat redovisas inom parantes i nedanstående sammanställning.				
		Lånevolym		740 563	681 379	
		Genomsnittlig kapitalbindning (>1,5 år)		4,28	3,56	
		Genomsnittlig Räntebindning (2-5 år)		1,6	1,4	
		Snittränta		0,6%	1,3%	
		Marknadsvärde avseende derivat		-3 918	-6 791	
		Fondering för framtida investeringar enligt investeringsplan				
				2018	2017	
		UV aggregat och driftcentral		17 000	18 000	
		Summa		17 000	18 000	
		Kortfristiga skulder (tkr)		2018	2017	
		Kortfristig del av långfristig skuld		0	3 425	
		Summa		0	3 425	
Not 14	Interima skulder (tkr)			2018	2017	
	Semester- och overtidsskuld			2 683	2 723	
	Sociala avgifter			3 189	4 956	
	Upplupna räntekostnader			560	642	
	Förutbetalda intäkter			7	6	
	Övriga upplupna kostnader			6 730	1 208	
	Summa			13 168	9 536	

Not 15	Pensionsmedelsförvaltning (tkr)	2018	2017
	Avsättning för pensioner inklusive särskild löneskatt	19 114	18 210
	Ansvarsförbindelser för pensioner	28 216	28 944
	- Finansiella placeringar för pensioner	0	0
	Totala förpliktelser	47 330	47 154
	Pensionsförpliktelser ink särskild löneskatt (tkr)	2018	2017
	Pensionsförpliktelser ingående värde	18 210	18 456
	Pensionsutbetalning	-1 005	-982
	Ränte- och beloppsuppräknningar	572	478
	Förändring av diskonteringsräntan	0	0
	Nyintjänat	904	254
	Aktualisering	0	0
	Övrigt	431	2
	Pensionsförpliktelser utgående värde	19 114	18 210
	Aktualitetsgrad	100 %	100 %
	Återlåning i verksamheten	47 330	47 154
	Pensionsåtagandet är värderat med hjälp av KPA och de antaganden de tillämpar vid beräkningar av skulden. Särskild löneskatt uppgår till 24,26 % och betalas i samband med utbetalning av pensionsmedel.		
	Inga övriga pensionsåtaganden förutom de av KPA förvaltade pensionerna förväntas uppstå.		

Statistik och nyckeltal						
NORRVATTEN 5 år i sammandrag (tkr)						
Norrvatten (tkr)	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Vattenavgifter	144 376	157 247	177 493	178 424	190 314	187 301
Mätaravgifter	5 531	5 296	4 182	5 331	6 303	4 959
Övriga intäkter	13 414	14 887	10 886	7 060	12 190	7 525
Totala intäkter	163 321	177 429	192 560	190 816	208 807	199 785
Kemikalier	6 968	7 063	7 733	7 344	10 036	7 828
Elenergi	13 666	12 802	15 585	15 778	18 949	16 461
Övriga driftskostnader	25 608	34 411	38 150	24 495	26 390	22 643
Löner och ersättningar	29 510	30 451	30 590	32 047	32 750	34 361
Pensionskostnader	7 948	-1 785	13 952	16 091	8 371	8 823
Övriga personalomkostnader	10 005	11 551	11 979	12 479	13 085	13 981
Övriga kostnader	14 142	15 552	16 155	30 591	31 977	29 295
Avskrivningar	46 329	53 971	50 423	52 425	57 310	53 535
Räntenetto	8 259	8 467	6 249	6 083	5 618	12 859
Totala kostnader	162 436	172 483	190 817	197 334	204 486	199 785
Resultat	884	4 947	1 744	-6 518	4 321	0
Anläggningstillgångar	882 807	738 562	835 163	884 268	986 172	1 036 595
Omsättningstillgångar	66 461	335 973	305 437	42 837	54 288	49 731
Totala tillgångar	949 267	1 074 535	1 140 601	927 105	1 040 460	1 086 326
Eget kapital	170 528	171 716	177 218	170 700	175 021	167 619
Avsättningar	24 427	12 780	18 456	18 210	19 114	19 572
Långfristiga skulder	663 225	804 413	867 788	644 838	757 563	807 277
Kortfristiga skulder	91 088	81 869	77 140	93 357	88 762	91 858
Totala skulder	949 267	1 070 777	1 140 601	927 105	1 040 460	1 086 326
Räntebärande lån inklusive checkräkning 31/12 (tkr)	675 976	814 004	884 772	681 379	784 928	790 277
Nettoinvesteringar (tkr)	185 016	167 621	148 403	101 528	159 213	169 440
Pris per m ³ , kr (Vattenavgifter)	3,30	3,45	3,69	3,69	3,75	3,75
Medelantal anställda	54	54	52	54	50	58
Sjukfrånvaro	1,2 %	4,3 %	3,0 %	2,3 %	2,8 %	2,8 %
Frisknärvaro	98,8 %	95,7 %	97,0 %	97,7 %	97,2 %	97,2 %
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Nettoresultat i förhållande till omsättning	0,5 %	2,8 %	0,9 %	-3,4 %	2,1 %	0,0 %
Kapitalkostnader i % av totala kostnader	33,6 %	36,2 %	29,7 %	29,6 %	30,8 %	33,2 %
Soliditet	18,0 %	16,0 %	15,5 %	18,4 %	16,8 %	15,4 %
Lånefinansiering i % av anläggningar	76,6 %	110,2 %	105,9 %	77,1 %	79,6 %	76,2 %
Rörelsekapital	-24 627	254 105	228 297	-50 520	-34 474	-42 127
Självfinansieringsgrad	25,0 %	32,2 %	34,0 %	51,6 %	36,0 %	31,6 %
Akkumulerad självfinansieringsgrad 10 år	40,2 %	38,9 %	37,3 %	38,5 %	38,2 %	32,4 %
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Uppfordrad råvattenmängd 1000 m ³	48 000	50 075	54 249	52 085	56 715	53 550
Producerad mängd dricksvatten 1000 m ³	44 525	46 796	51 342	49 742	54 031	51 000
Intern förbrukning procent	7,8 %	7,0 %	5,7 %	4,7 %	5,0 %	4,8 %
Debiterad mängd 1000 m ³	44 157	45 579	50 522	49 140	52 861	50 000
Förlust i procent av producerad mängd	0,8 %	2,7 %	1,6 %	1,2 %	2,2 %	2,0 %
Energiuttag produktion kWh	18 390	19 493	21 087	20 556	22 735	22 729
Energiuttag tryckstegring kWh	1 298	1 330	1 449	1 381	1 275	1 442
Energiproduktion Vindkraftverk kWh	6 071	8 217	6 936	7 338	6 299	7 210
Ökning/Minskning debiterat vatten %	-1,1 %	3,2 %	10,8 %	-2,7 %	7,6 %	4,3 %
Invånarantal medlemskommunerna SCB fr o m 2016	569 018	579 855	592 392	664 714	691 100	620 034
Ökning / minskning invånarantal %	1,88 %	1,90 %	2,16 %	12,21 %	3,97 %	-6,72 %
Producerad mängd vatten m ³ /invånare	78	81	87	75	78	82
Kemikaliekostnad/m ³ debiterat vatten (kr)	0,16	0,15	0,15	0,15	0,19	0,16
Energikostnad/m ³ debiterat vatten	0,31	0,28	0,31	0,32	0,36	0,33
Pris per m ³ , kr	3,30	3,45	3,69	3,69	3,75	3,75
Energi och kemikaliekostnad procent av pris m ³	14 %	13 %	13 %	13 %	15 %	13 %

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Driftsprover i verket	905	711	1 189	1 757	1 866
Egenkontrollprover i verket	206	208	104	104	104
Driftsprover på ledningsnätet	284	284	420	439	461
Kommunernas egenkontroll	798	793	699	638	464
Klagomålsprover (före och efter spolning)	94	94	62	70	68
Totalt antal prov (Laboratoriet)	4 394	4 068	4 884	5 792	6 378
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Antal läckor huvudvattenledningar	35	21	26	17	27
Antal läckor inom kommunernas lokala nät	76	65	105	104	67
Varav läckor på tomtmark (servisledning)	16	19	33	16	18
Antal mätarenoveringar	0	0	0	0	0
Antal mätare	77 323	77 160	61 001	66 315	70 265
	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Renvattenkostnad i procent av total VA-kostnad					
Genomsnitt i Stockholms län					
Typhus A Norrvattens andel av total kostnad %	9,8 %	9,3 %	9,6 %	9,2 %	9,0 %
Typhus A Total kostnad VA-avgifter	5 041	5 552	5 784	6 024	6 244
Typhus B Norrvattens andel av total kostnad %	12,7 %	12,9 %	13,1 %	12,6 %	12,4 %
Typhus B Total kostnad VA-avgifter	52 071	53 600	56 160	58 680	60 399
Typhus A = "Normalvilla" med 150 m ³ i årlig vattenförbrukning					
Typhus B = Flerbostadshus med 15 lägenheter och 2 000 m ³ i årlig vattenförbrukning					

MEDLEMSANDELAR

Kommun	Ackumulerad förbrukning 2017	2017 andel	Förbrukning 2018	Ackumulerad 2018	2018 andel
Danderyd	180 856	8,14 %	3 137	183 993	8,09 %
Järfälla	274 458	12,35 %	6 606	281 064	12,35 %
Knivsta	28 438	1,28 %	783	29 221	1,28 %
Norrtälje	5 056	0,23 %	2 276	7 332	0,32 %
Sigtuna	151 747	6,83 %	4 711	156 458	6,88 %
Sollentuna	229 222	10,31 %	5 993	235 215	10,34 %
Solna	441 760	19,88 %	8 583	450 343	19,79 %
Sundbyberg	273 858	12,32 %	4 128	277 986	12,22 %
Täby	218 234	9,82 %	4 940	223 174	9,81 %
Upplands-Bro	83 872	3,77 %	2 318	86 190	3,79 %
Upplands Väsby	162 524	7,31 %	3 730	166 254	7,31 %
Vallentuna	68 840	3,10 %	2 004	70 844	3,11 %
Vaxholm	27 465	1,24 %	843	28 308	1,24 %
Österåker	76 034	3,42 %	2 809	78 843	3,47 %
Totalt tusen m3	2 222 364	100,00 %	52 861	2 275 225	100,00 %

INVESTERINGAR (tkr)						
	Budget 2018	Totalbudget	IB 2018	UB 2018	Avslutat 2018 (aktiverat)	Upparbetat 2018
Görvälnverket						
Inlag och Mälaren	0	0	0	0	0	0
Flockning & Fällning	-10 000	-32 489	-453	-3 892	0	-3 439
Filtrering & Pumpning	-500	-14 805	-2 661	-8 507	0	-5 846
Kemikaliedosering & UV	0	-11 975	-1 988	-762	-4 885	-3 659
Fastighet	-7 000	-1 052	-2 133	-2 732	-2 053	-2 652
Elförsörjning	-5 330	-8 759	-2 865	-1 276	-6 509	-4 920
Styrssystem Driftövervakning	-800	-3 738	0	-2 478	-983	-3 461
Summa	-23 630	-72 818	-10 100	-19 647	-14 430	-23 977
Yttre anläggningar						
Grundvattenverk	0	-34 642	-6 113	-8 005	0	-1 892
Reservoarer	-1 500	-3 302	0	-249	-590	-839
Allmänt, säkerhet, drift mm	-11 800	-57 632	-5 527	-41	-16 840	-11 354
Summa	-13 300	-95 576	-11 640	-8 295	-17 430	-14 085
Ledningar						
Norräljeprojektet	0	-950	-55 162	0	-57 380	-2 218
Reservvattenförsörjning	0	-2 767	-13 672	0	-14 622	-950
Reservvatten Knivsta	0	-15 000	-1 176	-1 255	0	-79
Övriga ledningsprojekt	-68 620	-159 768	-43 822	-54 764	-66 464	-77 406
Externa byggprojekt på Hvl	-21 600	-83 080	-10 609	-23 948	-548	-13 887
Utredningar, hjälpsystem	0	0	0	0	0	0
Upplands Bro - Sigtuna*	-30 000	-137 377	-10 839	-25 485	0	-14 646
Summa	-120 220	-398 942	-135 280	-105 452	-139 014	-109 186
Kvalitet och utveckling						
Laboratorium	-2 290	-500	-3 325	0	-4 634	-1 309
Utredningar/pilot	-10 000	-9 519	0	-5 729	-3 696	-9 424
Summa	-12 290	-10 019	-3 325	-5 729	-8 330	-10 733
Verksamhetsstöd						
IT	0	-1 033	0	-913	0	-913
Administration	0	0	0	0	0	0
Fastighet HK	0	0	0	0	0	0
Summa	0	-1 033	0	-913	0	-913
Summa	-169 440	-578 388	-160 345	-140 036	-179 204	-158 894
Oförbrukat del av projektbudgeten 2018, 66,1 mkr						